

Traficoms ansvarsrapport 2022

Fungerande, säkra och hållbara
förbindelser med hjälp av
ansvarsfulla handlingar

Innehåll

Ledningens översikt.....	3
Transport- och kommunikationsverket Traficoms roll i samhället.....	4
Ansvarsledning vid Traficom.....	5
Utarbetandet av rapporten.....	6
Traficoms mål för hållbar utveckling.....	7
Handavtryck.....	8
Hälsa och välmående.....	9
Hållbar infrastruktur.....	13
Hållbara städer.....	17
Klimatgärningar.....	21
Fotavtryck.....	26
Välmående personal	27
Nytt huvudkontor för ökad energi- och kostnadseffektivitet.....	29
Ansvarsfulla upphandlingar.....	30
Digitala tjänster sparar på miljön och underlättar vardagen.....	31

Ledningens översikt

För oss omkring tusen anställda vid Traficom innebär ansvarsfull verksamhet konkreta handlingar som påverkar hela vårt samhälle. Genom vårt ansvarsfulla arbete säkerställer vi att transporten och kommunikationen fungerar samt att utvecklingen av dessa är säker och hållbar. Vår uppgift är att se till att människor, data och varor kan röra sig smidigt och säkert.

Säkerställande av en hållbar människocentrering för transport- och kommunikationstjänsterna kommer att vara viktigt för oss alla även i framtiden. Vi bygger upp funktions-säkerheten genom att förbättra säkerheten i trafiken och i det digitala samhället. Dessutom främjar vi öppen konkurrens på transport- och kommunikationsmarknaderna samt rimliga priser inom tjänsteutbudet i Finland.

Traficom har en viktig roll i hur den internationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen utvecklas inom transport- och kommunikationssektorn. Vi representerar Finland ute i världen i EU och i internationella organisationer, och vi påverkar den internationella regleringen. Centrala teman är klimat, automation och digitalisering. Vi stöder kommunikationsministeriets påverkansarbete genom att förse ministeriet med information samt ge expertstöd för

utvärderingen av tekniska detaljer och konsekvenserna av reglering.

Vår verksamhet baserar sig på ansvarsfullhet, tillit och växelverkan. Vår verksamhetskultur är människocentrerad. Vi utvecklar ett coachande ledarskap och verksamhetssätt där vi stöder våra anställdas ansvarstagande och självledarskap. Vårt mål är att förbättra personalens välbefinnande i arbetet och säkerställa ämbetsverkets funktionsförmåga under alla omständigheter. Genom att kombinera olika enkäter och diskussioner får vi mångsidig information från arbetsgemenskapen, utifrån vilken vi kan utveckla välbefinnandet i arbetet ytterligare.

Vi agerar ansvarsfullt. Redan i fjol deltog vår personal aktivt i utarbetandet av vår första ansvarsrapport. I vår ansvarsrapport för år 2022 delar förutom våra sakkunniga, även våra intressenter med sig av sina tankar. Vi behöver ett kontinuerligt samarbete och en bred dialog i genomförandet av våra mål för hållbar utveckling.

Kirsi Karlamaa
generaldirektör

Transport- och kommunikationsverket Traficoms roll i samhället

Traficom är en ansvarsfull och dynamisk expert inom trafik, transport och kommunikation, och vår uppgift är att

Ansvarsledning vid Traficom

Vid Transport- och kommunikationsverket Traficom baserar sig strävan efter ansvarsfullhet på ett resultatavtal som ingåtts med kommunikationsministeriet och de mål som satts upp för ämbetsverket i det samt på ämbetsverkets verksamhetsstrategi. Vårt mål är att ta hand om vår livsviktiga miljö, möjliggöra innovativa tjänster samt säkerställa fungerande och säkra transport- och kommunikationsförbindelser. Generaldirektören leder ämbetsverkets verksamhet med stöd av ledningsgruppen. Till ämbetsverkets ledningsgrupp hör generaldirektören, överdirektörerna, direktörerna för nätverken för Hållbar och ren miljö samt Dataekonomi, kommunikationsdirektören samt säkerhetsdirektören.

Ansvarsmålen som ämbetsverket främjar genom sin verksamhet är nära kopplade till ämbetsverkets samhälleliga effektmål och resultatavtalsmål. Vårt mål för år 2023 är att ta vårt ansvarsarbete ett steg vidare och planera ett eget ansvarsprogram för Traficom, där ansvarsmålen och åtgärderna för att uppnå dessa konkretiseras.

Utarbetandet av rapporten

Ansvarsfullhet innebär ansvar för miljön, människor och ekonomin. Statskontoret rekommenderar alla organisationer inom statsförvaltningen att årligen utarbeta en ansvarsrapport om sin verksamhet. FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 och de 17 mål för hållbar utveckling som ställs i det utgör en gemensam ram för ansvarsrapporteringen. Vid Traficom har vi valt att rapportera om fyra mål (mål 3, 9, 11 och 13), som vi främjar genom våra kärnuppgifter.

Sammanställningen av Traficoms ansvarsrapport har samordnats av en sammansvetsad grupp av sakkunniga och representanter för ledningen. Även Traficoms olika kompetensområden och nätverk har deltagit i valen och bearbetningen av innehållen i denna andra rapport genom intervjuer och arbete i workshoppar samt genom att kommentera utkastets olika versioner.

För denna rapport utmanade vi hela vår personal att fundera över vårt arbete ur perspektivet för ansvarsfullhet. Enkäten där man fick ge förslag på 2022 års ansvarsfulla handlingar och som genomfördes i ämbetsverkets intranät gav alla anställda möjlighet att delta i utarbetandet av ansvarsrapporten. Respondenterna fick lyfta fram sina egna eller sina kollegors ansvarsfulla handlingar genom vilka FN:s mål för hållbar utveckling hade främjats. I svaren behandlades viktiga teman, varav majoriteten beaktades i rapportens innehåll eller togs upp för behandling under de kommande åren.

I vår vardag har vi ett omfattande samarbete med andra organisationer och företag, och därför frågade vi även representanter för våra intressentgrupper om deras tankar om ansvarsfullhet. På så vis gör vi temat ansvarsfullhet och FN:s mål för hållbar utveckling kända även utanför ämbetsverket.

Traficoms mål för hållbar utveckling

 [Läs mer om alla globala målen för hållbar utveckling på FN:s webbplats](#)

FN-mål 3.

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

FN-mål 9.

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

FN-mål 11.

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

FN-mål 13.

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser

Handavtryck

Traficoms inverkan på de fyra av FN:s mål för hållbar utveckling som valts ut

Hälsa och välmående

FN-mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Fakta:

Mot en övergripande säkrare trafik

Att främja säkerheten i samtliga trafikformer hör till Traficoms grundläggande uppgifter. Genomförandet av den nationella trafiksäkerhetsstrategin 2022–2026, som färdigställdes våren 2022, inleddes under året. Målet är en nollvision, det vill säga att ingen ska avlida eller skada sig allvarligt i trafiken fram till år 2050.

Om antalet dödsfall i trafiken används som indikator var år 2022 rekordsäkert, eftersom det var första gången som färre än 200 personer omkom i vägtrafiken sedan år 1941. Det krävs dock ytterligare åtgärder. Ett nätverk för mikromobilitet inrättades som en

åtgärd för genomförande av trafiksäkerhetsstrategin, och under ledning av Traficom har nätverket samlat olika aktörer från ett brett område för att utveckla säkerheten i fråga om mikromobilitet, till exempel vid användning av elsparkcyklar. Trafiksäkerheten främjades även genom informationsspridning. Traficoms sakkunniga höll utbildningar om körhälsa och bedömningen av den för läkare och andra yrkespersoner inom hälso- och sjukvården. Information om trafiksäkerhet spreds även på mässor inom området, under evenemanget Traficom Live i sociala medier, på webbplatsen [Tieto.Traficom.fi](https://tieto.trafficom.fi) och i media.

 [Trafiksäkerhetsstrategin 2022–2026](#)

” Vi bedriver ett långsiktigt och mångsidigt påverkansarbete i internationella forum och EU-forum. På så vis bygger vi förbindelser och tjänster för transport och kommunikation som är fungerande, hållbara och säkra både i dag och i framtiden. Tack vare våra sakkunnigas arbete är Finland en ansedd och eftertraktad samarbetspartner.

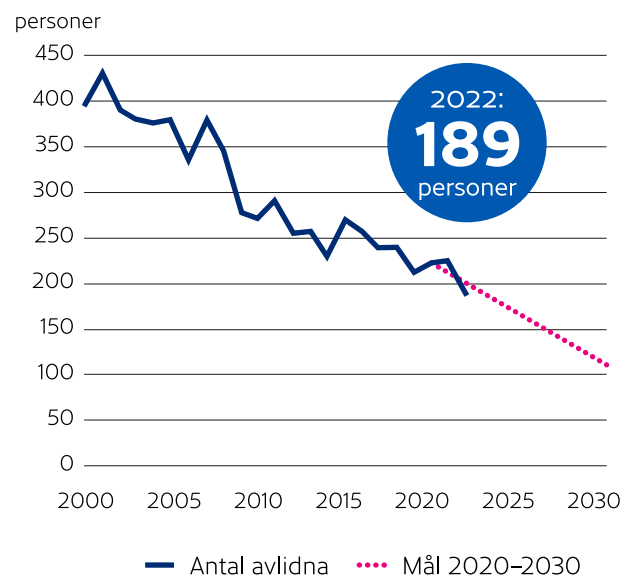
Mervi Kaikkonen, chef för internationella ärenden, Transportsystemtjänster, Traficom

FN-undermål 3.6.

Halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen före år 2020. Det aktuella EU-målet är att halvera antalet dödsfall och allvarliga skador i vägtrafiken före år 2030.

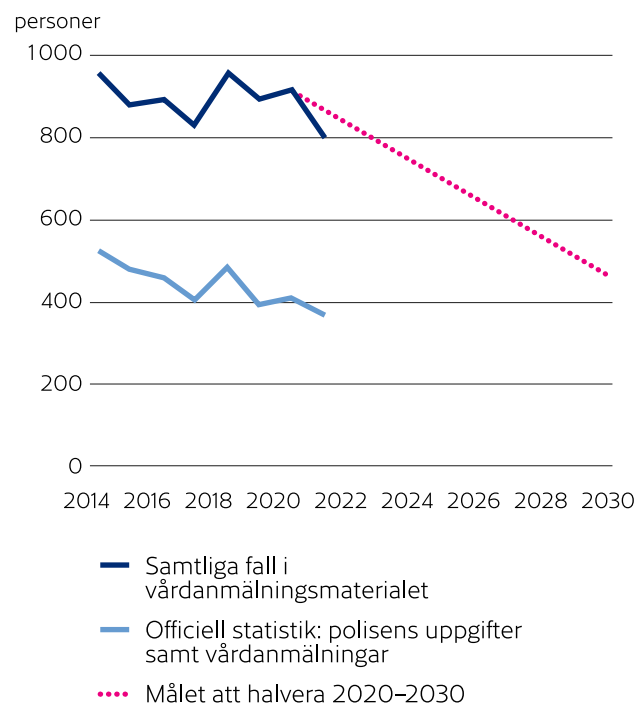

Antal dödsfall i vägtrafiken

Källa: Statistikcentralen. Förhandsuppgifter för 2022.

Antal allvarligt skadade i vägtrafiken

Källa: Statistikcentralen

”Vi har varit med och påverkat i en arbetsgrupp vid FN:s ekonomiska kommission för Europa för krav på att trepunktsbälten ska vara obligatoriska i långfärdsbussar inom EU. Trepunktsbälten är ett säkrare alternativ än tvåpunktsbälten och förebygger i synnerhet huvudskador för busspassagerare vid en olycka.

Henri Takkinen, ledande sakkunnig, Tjänster för bilförare, Traficom

Fakta: **Cybersäkerhet angår alla**

Den viktigaste uppgiften för Cybersäkerhetscentret vid Traficom är att trygga kommunikationsnätens driftssäkerhet och informationssäkerhet. Cybersäkerhetscentret stöder organisationer i att trygga cybersäkerheten och vägleder nätanvändare i alla åldrar mot bättre informationssäkerhet.

Cybersäkerhetscentret och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kartlade år 2022 sårbarheter i system och digitala tjänster i kommunernas samt social- och hälsovårdsaktörers offentliga nätverk. Som ett resultat av

projektet fick kommunerna samt social- och hälsovårdsaktörerna aktuell information om sårbarheterna i sina tjänster och kunde göra korrigeringar i dem för att på så vis förbättra tjänsternas säkerhet.

Ansökan om en så kallad informations-säkerhetssedel, det vill säga stöd för utveckling av informationssäkerheten, från Traficom öppnade i slutet av 2022. Informationssäkerhetssedeln kan beviljas företag i branscher som är kritiska med tanke på samhällets funktion, det vill säga så kallade försörjningsberedskapskritiska företag. Målet är att höja informationssäkerhetsnivån för företagen och genom det förbättra hela samhällets förmåga att skydda sig mot cybersäkerhetshot.

Exempel på genomförda kommunikationskampanjer var till exempel kampanjen Smarta inköp, som syftade till att öka konsumenternas kunskaper om informationssäkerhetsfrågor i anknytning till smarta enheter, och den europeiska cybersäkerhetsmånaden (European Cyber Security Month, ECSM), som genomfördes i oktober och som hade nätfiske och utpressningsprogram som huvudtema. År 2022 lanserades även den förnyade veckoöversikten över cybersäkerheten.

 [Informationssäkerhetens år 2022](#)

Behandlade informations-säkerhetsincidenter (2022, st.)

12 965

2021: 17 572
2020: 10 892

Automatiskt behandlade informations-säkerhetsincidenter (2022, st.)

188 561

2021: 209 237
2020: 115 000

Störningar i kommunikations-näten (2022, st.)

45

2021: 73
2020: 67

Antal Cybersäkerhets-märken tagna i bruk (2022, st.)

15

2021: 5
2020: 6

Allvarliga cyberstörningar (2022, st.)

15

2021: 2
2020: ingen statistik

Exempel:
Tio år av gemensamma mediefärdigheter

År 2022 ordnades Mediekunskapsveckan för tionde gången. Den är en temavecka för mediefostran och ingår i den internationella kampanjen Safer Internet Day. Målet är att på nationell nivå utveckla medborgarnas mediefärdigheter och stärka vuxnas beredskap för mediefostran. Mediekunskapsveckan ordnas runt om i landet den andra veckan i februari varje år genom kampanjer och olika evenemang, till exempel webinarier och seminarier om mediefärdigheter. Mediekunskapsveckan samordnas av Nationella audiovisuella institutet (KAVI), och tiotals organisationer, däribland Cybersäkerhetscentret vid Traficom, deltar i planeringen och genomförandet av den.

Under Mediekunskapsveckan 2022 betonades i synnerhet en mediefostran som inkluderar alla och är jämlik. I planeringen är det viktigt att ägna uppmärksamhet åt tillgången till innehåll samt att de är tillgängliga och jämlika. Under veckan förde Cybersäkerhetscentret en kampanj om vikten av mediefärdigheter i fråga om informationssäkerhetskompetens. Försök till nätbedrägerier är här för att stanna, men god medieläskunnighet hjälper personer i alla åldrar att känna igen sådana.

” Den gemensamt genomförda Mediekunskapsveckan uppmuntrar varje år bland annat daghem och skolor, läroanstalter och institut, allmänna och till och med högskolebibliotek, ungdomsgårdar, olika föreningar och seniororganisationer runt om i landet att ordna informationstillfällen och workshoppar om mediefärdigheter samt dela tips för mediefärdigheter på ett sätt som är glädjande att följa.

Leena Pylkkö, kommunikationsplanerare, Nationella audiovisuella institutet

[!\[\]\(341b5bdc31177a6c7da7dc713da0d169_img.jpg\) Mediekunskapsveckan \(på finska\)](#)

Hållbar infrastruktur

FN-mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Fakta:

Verkställandet av den riksomfattande trafiksystemplanen pågår

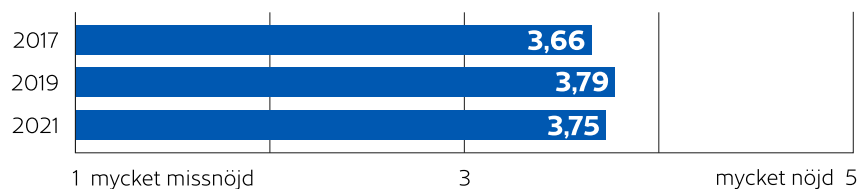
Traficom verkställer den riksomfattande trafiksystemplanen, som går under namnet Trafik 12. Med hjälp av den upprätthålls Finland transportsystem och utvecklas det för att uppfylla människornas och näringslivets olika behov av mobilitet och transporter över hela landet. Under 2022 genomförde Traficom flera olika åtgärder inom Trafik 12-planen i syfte att öka förutsättningarna för ett kunskapsbaserat beslutsfattande. Kunskapsunderlaget utvecklades och utvidgades bland annat som en del av transportsystemsanalysen, inom vilken en strategisk helhetsbild över transportsystemets nuläge och utvecklingsbehov samt utvecklingen av verksamhetsmiljön sammanställs.

Som en åtgärd inom Trafik 12-planen utarbetades en guide som stöd för utvärderingen av effekterna av de regionala trafiksystemplaner-

na i landskapen och stadsregionerna samt över landskapsgränserna. Guiden ger råd för utvärderingen av effekterna av trafiksystemplanerna från beredningen fram till slutförandet. Målet är att säkerställa att det finns väl underbyggd information till stöd för beslutsfattandet och att trafiksystemplanerna förverkligar målen som satts upp för dem samt lindrar trafikens negativa effekter.

- [Den riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032](#)
- [Transportsystemsanalysen](#)
- [Guide för utvärdering av effekterna av de regionala trafiksystemplanerna \(på finska\)](#)

Medborgarnas nöjdhet med resornas funktion och säkerhet i allmänhet.

Undermål 9.1.

Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

Fakta:

Vårt arbete för att främja digitala förbindelser gör vardagen smidigare

Med hjälp av digitala förbindelser möjliggörs till exempel distansarbete, utträttande av ärenden hos myndigheter och användning av företagens digitala tjänster. Även framtidens lösningar, såsom smart trafik och virtuell verklighet, förutsätter omfattande och högklassiga kommunikationsnät. Traficom främjar sambyggande och -användning av nät. Vi beviljar även understöd för byggande av snabba bredbandsnät i regioner där nät på marknadens villkor inte är möjliga.

Under 2022 satsade vi på att utveckla tjänsten Bitmätaren.fi. Med hjälp av tjänsten, som lanseras 2023, kan användaren mäta hastigheten på sin bredbandstjänst. År 2022 bereddes även 2023 års internationella radiokonferens (WRC, World Radiocommunication Conference) vid Traficom, under vilken framtidens gemensamma internationella ramar för användningen av radiofrekvenser fastställs.

Under 2023 deltar Traficom aktivt i det internationella samarbetet för utformande av 6G-nät. En av utgångspunkterna är FN:s mål för hållbar utveckling, och Traficom har ända sedan arbetet med att utforma 6G-näten inleddes betonat vikten och beaktandet av dessa mål.

Täckningen för snabba (100 Mbit/s) 5G-nät bland hushållen 2022

87 %

2021: 82 %
2020: 67 %

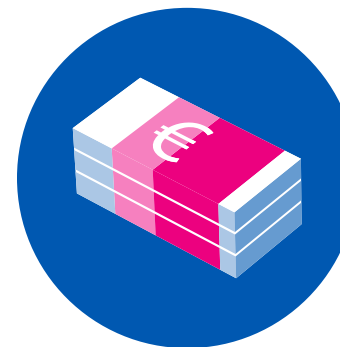
Andel abonnemang med optisk fiber av alla fasta abonnemang 06/2022

62 %

06/2021: 58 %
06/2020: 55 %

Utbetalda bredbandsstöd 2022

3 M€

2021: 2,3 M€
2020: 2,6 M€

” Vårt långvariga samarbete med myndigheter, företag och forskningsinstanser inom forskningen och utvecklingen av mobilnäten har fortsatt och intensifierats ytterligare i och med arbetet med framtidens 6G-nät. Vi betonar tillsammans starkt bland annat hållbarhetsperspektivet i det internationella arbetet med att utforma 6G-nät.

Marja Matinmikko-Blue, forskningschef, Uleåborgs universitet, 6G-forskningsprogrammet

Exempel 1:

Genom Traficoms och John Nurminens Stiftelses samarbete minskas kemikalieutsläppen i Östersjön

I samband med att tankfartyg med flytande bulklaster, det vill säga kemikalier, rengör sina tankar till havs kan upp till hundratals liter skadliga och farliga kemikalier hamna i havet vid ett och samma tillfälle. John Nurminens Stiftelse och Traficom inledde år 2022 Kemikaliefartygsprojektet som syftar till att identifiera de mest skadliga och farliga kemikalieutsläppen i Östersjön i samband med rengöringen av tankar i kemikalietankfartyg i de finländska hamnarna. Projektet främjar förutom FN-mål 9, även mål 14 om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt.

Kemikaliefartyg rengör ofta sina tankar med havsvatten efter lossning på vägen till nästa lastningshamn. Enligt internationell lag-

stiftning får vatten som använts för rengöring och som innehåller kemikalier släppas ut i havet inom vissa gränser. I början av projektet gjordes en riskbedömning som sedan användes för att identifiera vilka kemikalier som gör störst skada på den marina miljön och människans hälsa. I riskbedömningen beaktades hur skadlig kemikalien är för miljön, hur farlig den är för människans hälsa och hur stora mängder av kemikalien som släpps ut i de finländska hamnarna. På basis av riskbedömningen valdes styren och tallolja ut som sådana kemikalier som ska granskas.

Syftet med projektet är att hitta lösningar för att minska de tillåtna utsläppen i samarbete med hamnarna och aktörer inom kemiindustrin. Målet är att få med alla aktö-

rer som hanterar styren och tallolja i Finland. Den kemikaliebelastning som tankrengöringen orsakar kan minskas till exempel genom att utveckla tömnings- och rengöringsmetoderna för tankar samt hanteringen av rengöringsvatten. Framöver kommer projektet eventuellt att utvidgas med nya kemikalier. Målet är att påverka problemet internationellt, eftersom läget i Östersjön inte berör endast Finland. Avsikten är att presentera projektets resultat på 2023 års HELCOM Maritime-konferens.

 [Kemikaliefartygsprojektet](#)

” Kemikaliefartygsprojektet är ett utmärkt exempel på ett lyckat samarbete mellan myndigheter, företag och den tredje sektorn. Inom samarbetet har vi identifierat de viktigaste farliga ämnena, sökt de bästa lösningarna och uppmuntrat olika aktörer att komma med. Som resultat åstadkommer vi konkreta minskningar av kemikalieutsläppen.

Eeva Tähtikarhu, projektchef, John Nurminens Stiftelse

Exempel 2: De riksomfattande trafikprognoserna sträcker sig till år 2060

Traficom har upprättat nya riksomfattande trafikprognoser för vägtrafiken, järnvägstrafiken och sjötrafiken fram till år 2060. Trafikprognoser används i bland annat den riksomfattande transportsystemplaneringen och konsekvensbedömningen av åtgärderna för utvecklingen av transportsystemet.

De basprognoser som produceras visar vart utvecklingen är på väg med de nuvarande åtgärderna. På basis av dem har till exempel följande utvecklingsgångar identifierats:

1. Ökningen av antalet elbilar ger upphov till följande ökning av personbilarnas trafikprestationer.
2. Godstransporterna på järnväg minskar främst på grund av att Rysslandstrafiken upphört.
3. Transportvolymerna i sjötrafiken ökar i fråga om både export och import.

De riksomfattande trafikprognoserna kommer framöver att uppdateras vartannat år, eftersom verksamhetsmiljön ständigt förändras och aktuella trafikprognoser behövs i allt större utsträckning i beredningen av det samhälleliga beslutsfattandet.

 [De riksomfattande trafikprognoserna](#)

”
Spårtrafiken mellan Finland och Ryssland genomgår stora omvälvningar. Nya typer av krav riktas mot gränstrafiken, vilket har krävt att också vi utvecklar våra verksamhetssätt. Det viktigaste är att säkerställa att gränstrafiken sköts på det sätt som regleringen förutsätter och så att järnvägssystemets säkerhet tryggas.

Pietari Pentinsaari,
överdirektör,
Transportsystemtjänster,
Traficom

Hållbara städer

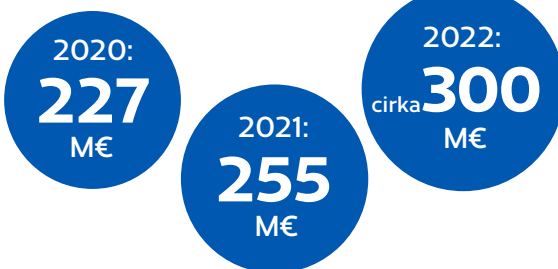
FN-mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Fakta:

Vi beviljar statsunderstöd och -bidrag för att sätta fart på förändringen

Att vara en myndighet som beviljar statsunderstöd är en av Traficoms basuppgifter. Vi beviljar statsunderstöd och -bidrag som stöder mobilitet, transport, trafiksäkerhetsverksamhet, fungerande nätförbindelser samt som främjar uppnåendet av våra utsläppsmål. Vårt ämbetsverk beviljar understöd som sätter fart på förändringen eller utvecklingen och som vi använder för att bygga en ännu mer välfungerande, hållbar och säker framtid.

Statsunderstöd för transport och kommunikation som Traficom beviljat till olika sektorer och medborgare

Exempel på understöd som vi beviljat under 2022 är:

- Statsunderstöd från investeringsprogrammet för gång och cykling som används för att förbättra förhållandena för gång och cykeltrafik i gatunätet eller på objekt på kommunal mark.
- Bredbandsstöd som främjar byggande av snabba fasta bredbandsnät i områden där det kommersiella utbudet sannolikt inte kommer att uppfyllas inom de närmaste åren.
- Statsunderstöd för främjande av säkerheten i vägtrafiken som används för att stödja utvecklingsprojekt och forskning med anknytning till säkerheten i vägtrafiken.

Under 2022 inledde vi även sex konsekvensbedömningar för att utreda hur resultatrik och ändamålsenlig användningen av de statsunderstöd som vi beviljat varit. På så sätt får vi viktig information om understödets effekt och kan vi även utveckla vårt ämbetsverks verksamhetsätt.

 [Understöd och bidrag som Traficom beviljar](#)

Undermål 11.2.

Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

Fakta:

Vi främjar tillgänglighet i transport- och kommunikationstjänster

Med tillgänglighet försöker man se till att alla har jämlika möjligheter att delta och vara aktiva i samhället. I Traficoms arbete innebär detta främjande av tillgänglighet bland annat i persontrafiktjänster, audiovisuella innehållstjänster samt i informationssamhällets elektroniska produkter och tjänster.

I och med EU:s tillgänglighetsdirektiv kommer ämbetsverket att få nya tillsynsuppgifter. Det nationella verkställandet bereddes under 2022, och nya lagar börjar tillämpas år 2025. De nya tillgänglighetskraven främjar jämlikheten för i synnerhet personer med funktionsnedsättning, men alla har nytta av att olika produkter och tjänster är tillgängliga och mer användbara.

Traficom utredde användningen av programtextning i samband med en konsumentundersökning om kommunikationstjänster som genomfördes under 2022. Enligt undersökningen upplever alla åldersgrupper att textningen är viktig. De vanligaste orsakerna till användningen av programtextning var till exempel otydligt tal i ett program, dålig hörbarhet och behov av att ha ljudet avstängt.

Traficom deltog i en tvåårig arbetsgrupp för tillgänglighet som tillsattes av kommunikationsministeriet och som har

till uppgift att bland annat före hösten 2023 utarbeta en målbild för tillgängligheten i transportsystemet. De nya lägesbilderna över tillgängligheten i passagerarfartygstrafiken och flygtrafiken blev färdiga under 2022. Traficom ordnade ett webinarium om tillgänglighet för aktörer inom kollektivtrafiken där man presenterade bland annat användningen av tillgänglighetsinformation i reseplanerare, ett projekt för åldersvänlighet i kollektivtrafiken samt beaktande av EU:s passagerarrättigheter i busstrafiken och tillgänglighetsdirektivets effekter för kollektivtrafiksektorn.

[Tillgänglighet](#)

” Vi övervakar rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och rörelsesvårigheter i samtliga trafikformer. Under de senaste åren har vi ägnat uppmärksamhet exempelvis åt utbildning av personal som ansvarar för att assistera resenärer och åt assistansservicens kvalitet. Jag upplever att vi gör ett viktigt arbete, eftersom vi förbättrar möjligheterna för personer med funktionshinder att röra sig smidigt till vardags.

Kirsi Tervola-Joutsen, specialsakkunnig, Transportsystemtjänster, Traficom

Medborgarnas nöjdhet med tillgängligheten

Svarsskala 1–5, där 5 är mycket nöjd och 1 mycket missnöjd

Medborgarnas nöjdhet med tillgängligheten	2017	2019	2021
Gångmiljön	3,62	3,75	3,70
Den lokala kollektivtrafiken	3,41	3,78	3,73
Busstrafiken, långa resor	3,38	3,64	3,57
Tågtrafiken, långa resor	3,58	3,75	3,69
Flygtrafiken, långa resor	3,69	3,82	3,81

Exempel 1:

Klimatpengar sätter fart på utvecklingen av utsläppsfria bussar

Målet med den klimatbaserade finansieringen till kollektivtrafiken är att stärka kollektivtrafikens positiva klimateffekter genom att främja en utsläppsfri, energieffektiv och attraktiv busstrafik. Med hjälp av den finansiering som Traficom beviljar sätter man fart på ibruktagandet av i synnerhet el- och gasbussar samt framöver även vätebussar inom den busstrafik som ordnas av behöriga vägtrafikmyndigheter. På så vis ersätts fossila bränslen med rena drivmedel.

Under 2022 beviljades totalt 20,3 miljoner euro i klimatbaserad finansiering. Åren 2021 och 2020 var de motsvarande summorna 15,5 och 7 miljoner euro. Största delen av finansieringen riktades till ren materiel och rena drivmedel, en mindre del till projekt som främjar

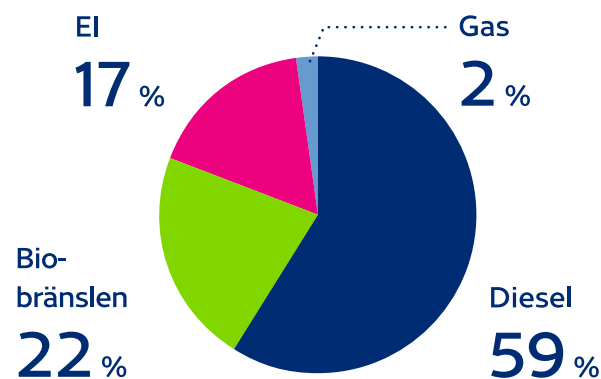
ökning och uppföljning av färdsettets andel. Cirka 90 procent av den klimatbaserade finansieringen riktades till MBT-regioner, det vill säga Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä, Kuopio och Lahtis. I dessa regioner är busstrafikens volymer och effekter störst.

Traficom har beräknat koldioxidutsläppen för den kollektivtrafik som fått klimatbaserad finansiering med hjälp av uppföljningsuppgifter om mängden materiel och kilometerprestationerna för de behöriga myndigheter som deltog i ansökningsförfarandet. Storleken på utsläppsminskningarna vid körning beräknas genom att räkna den utsläppsmängd som skulle ha uppstått om den kilometerprestation som kördes med rena drivmedel

” **Omvälvnigen av drivmedlen och ibruktagandet av elbussar har i Kuopio krävt stora investeringar av trafikidkarna samt ny sorts kompetens inom planeringen av linjer, rutter och rotationen av fordon av beställaren. Traficoms klimatbaserade statsunderstöd har gett vår stad viktigt stöd i dessa steg i utvecklingen. Bland passagerarna har de nya elbussarna ivrigt tagits emot. Elbussarna har också ökat trivseln i centrum, eftersom de är utsläppsfria och tysta.**

Kim Venesjärvi, kollektivtrafikingenjör, Kuopio stad

Total materielmängd per drivmedel för de aktörer som fick klimatfinansiering år 2022

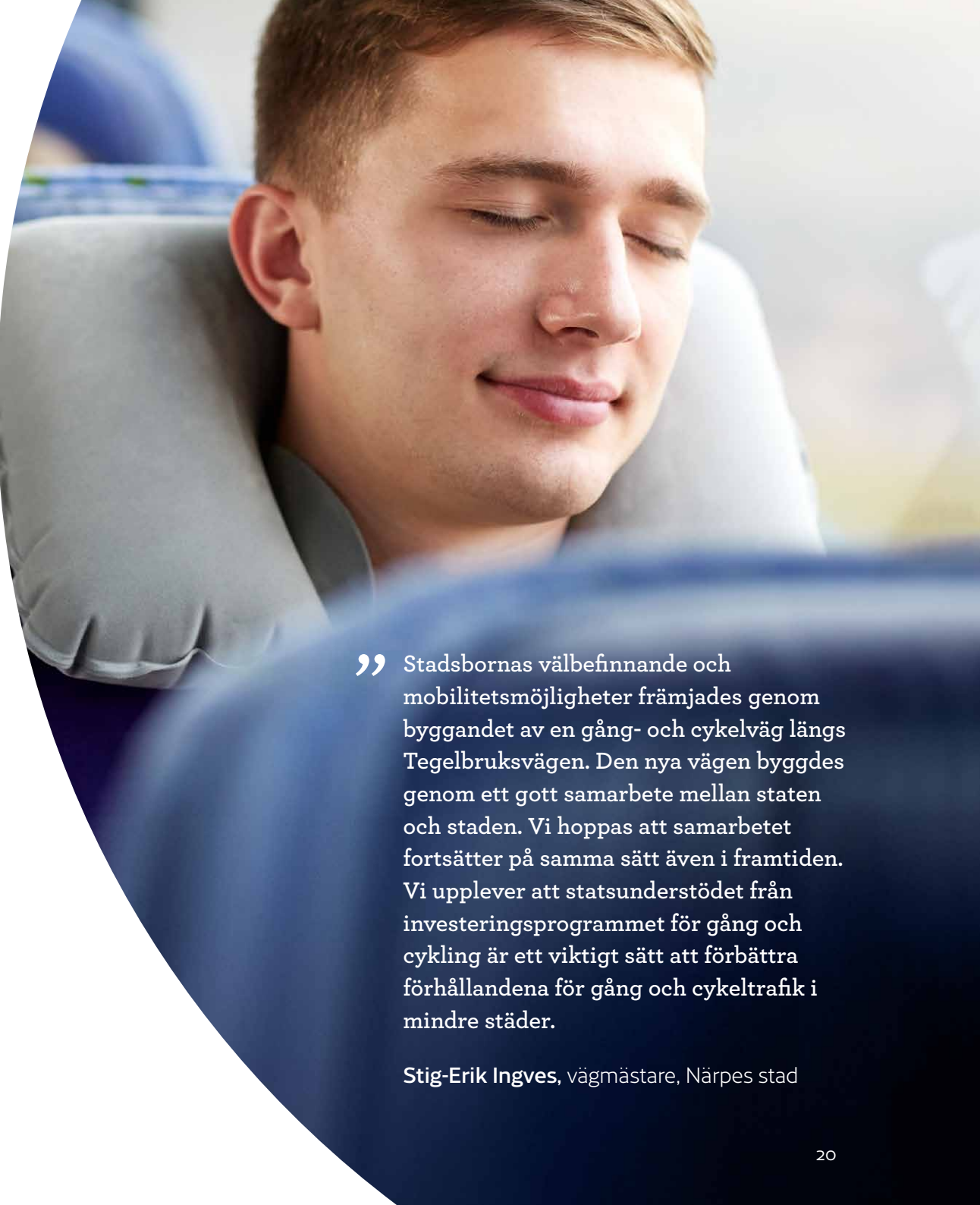
hade genomförts med diesel som drivmedel. År 2022 var drivmedlens andelar av den totala materielmängden för de aktörer som fått klimatpengar följande: diesel 59 procent, biobränslen 22 procent, el 17 procent och gas 2 procent. Ett betydande exempel på ökningen av rena drivmedel är att ännu år 2020 var dieslens andel 75 procent. De utsläppsminskningar som uppnåddes med rena drivmedel år 2022 var omkring 57 000 koldioxidton. De totala utsläppen var således omkring 40 procent mindre än om endast dieselmateriel hade använts.

Exempel 2: Resvaneundersökningen kastade ljus över coronapandemins effekter på resandet

Information om finländarnas mobilitet samlas in genom den nationella resvaneundersökningen. Resultaten används bland annat i trafikplaneringen, utvecklingen av trafiksäkerheten och minskningen av miljöolägenheterna från trafiken. Med hjälp av informationen ökas även förståelsen för vilka faktorer som påverkar resandet samt om skillnaderna beträffande resor i persontrafiken sett till befolkningsgrupp, region och tid.

De senaste uppgifterna för resvaneundersökningen sammanställdes år 2021. Av dem framgår effekterna av coronapandemin, eftersom resandet i Finland under året minskade med i genomsnitt hela 2 500 km per invånare. Inga större förändringar skedde dock i fördelningen av färdställen. Undersökningen visade också att, även om mängden distansarbete ökade, ersatte distansarbetarna besparingen av arbetsresor nästan helt och hållet med andra resor på fritiden samt resor för att handla och uträtta ärenden.

 [Den nationella resvaneundersökningen](#)

” Stadsbornas välbefinnande och mobilitetsmöjligheter främjades genom byggandet av en gång- och cykelväg längs Tegelbruksvägen. Den nya vägen byggdes genom ett gott samarbete mellan staten och staden. Vi hoppas att samarbetet fortsätter på samma sätt även i framtiden. Vi upplever att statsunderstödet från investeringsprogrammet för gång och cykling är ett viktigt sätt att förbättra förhållandena för gång och cykeltrafik i mindre städer.

Stig-Erik Ingves, vägmästare, Närpes stad

Klimatgärningar

FN-mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser

Fakta:

Fart på klimatgärningarna inom trafiken

Ungefär en femtedel av alla växthusgasutsläpp i Finland kommer från inrikestrafiken. Av dessa utsläpp orsakas 95 procent av vägtrafiken.

Under 2022 främjade Traficom många av de åtgärder i färdplanen för fossilfria transporter som syftar till att halvera växthusgasutsläppen från inrikestrafiken fram till år 2030, jämfört med nivån år 2005. Exempel på sådana åtgärder är anskaffningsstöden för el- och gasdrivna fordon, stödåtgärder för hållbara färdssätt, deltagande i en arbetsgrupp för distributionsinfrastrukturen samt undersökningar inom området.

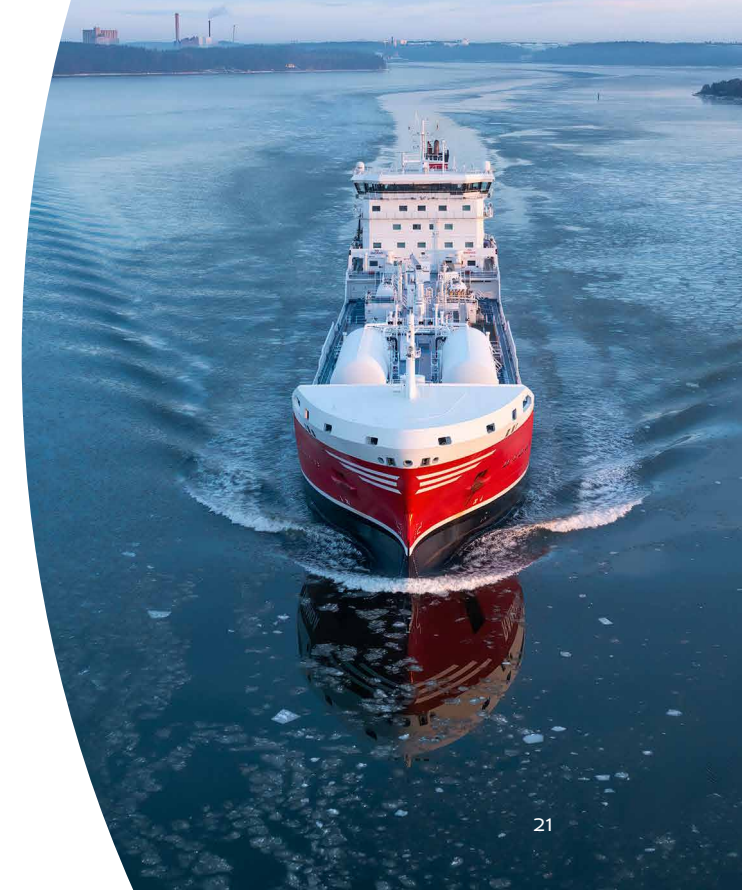
Traficom främjade även de åtgärder för att minska utsläppen som utarbetats i principbesluten om trafik till sjöss och på inre vattenvägar samt lufttrafik. Vi främjade beaktandet av vintersjöfarten i EU-regleringen och den internationella regleringen samt begränsningen av utsläpp av svartkol i arktiska områden. Vi utarbetade föreskrifter om livscykelanalysen av bränslen inom sjötrafiken. Vi lät även göra utredningar om användningen av el och väte i lufttrafiken.

” Elbilarna har blivit vanligare, och laddningsinfrastrukturen för dem har utvidgats snabbt under de senaste åren. Det är fint att följa hur omvälvningen av drivmedel framskrider och att främja den i vårt arbete. Vi har på ämbetsverket förutom utomordentlig fordonskunskap, även kunskaper om distributionsinfrastruktur, och vi producerar information som stöd för det nationella beslutsfattandet och för EU-påverkan.

Heidi Auvinen, specialsakkunnig, Hållbar transport och mobilitet, Traficom

Undermål 13.2

Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

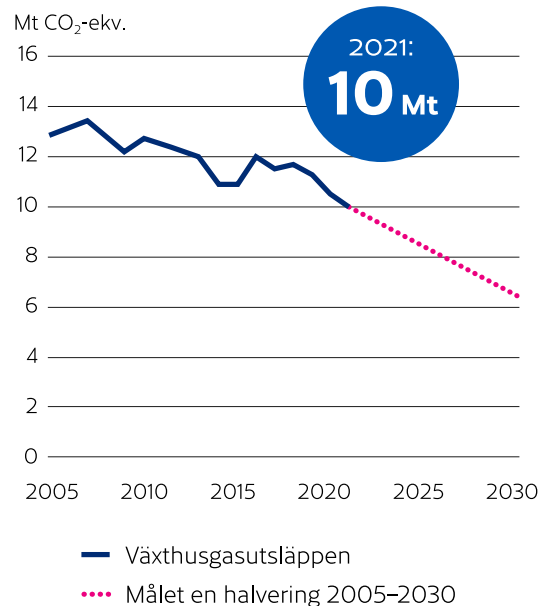
Traficom stödde även kommunikationsministeriet med sitt kunnande i behandlingen av lagstiftningsförslag för EU:s 55 %-paket. Paketet innehåller flera åtgärder inom transportsektorn som behövs för att uppnå EU:s klimatmål. Förslagen gäller till exempel infrastrukturen för alternativa bränslen, koldioxidutsläppsnormer för fordon, utsläppshandeln samt alternativa bränslen i sjö- och lufttrafiken.

- [Färdplan för fossilfria transporter](#)
- [55 %-paketet](#)
- [Statsrådets principbeslut om minskning av flygtrafikens växthusgasutsläpp](#)
- [Statsrådets principbeslut om minskning av växthusgasutsläppen från sjöfart och inlandssjöfart](#)

” Godstrafikens största utmaning på de europeiska landsvägarna under de kommande årtiondena är att minska energiförbrukningen och utsläppen. Tack vare HCT-långtradare, det vill säga långa långtradare, transporteras till exempel livsmedelslastar med upp till en tredjedel lägre utsläpp i Finland än i Mellaneuropa.

Otto Lahti, ledande sakkunnig, Tjänster för bilförare, Trafikduglighet och tillsyn, Traficom

Växthusgasutsläppen från inrikestrafiken

Källa: Statistikcentralen. Förhandsuppgifter för 2021.

Fakta:

Pilotprojekt för insamling av information om kommunikationsnätens energiförbrukning

Informations- och kommunikationsteknologi (IKT) har en nyckelroll beträffande minskningen av klimatpåverkan i många andra branscher. Å andra sidan har de nät, apparater och datacenter som IKT kräver också sitt eget fotavtryck på energiförbrukningen, utsläppen och förbrukningen av material.

År 2022 verkställde Traficom kommunikationsministeriets Klimat- och miljöstrategi för IKT-branschen genom att bland annat genomföra ett pilotprojekt för insamling av information om nätens energiförbrukning bland de största teleföretagen. Utredningen var den första i sitt slag, och framöver kommer Traficom att producera motsvarande statistik varje år. Med hjälp av informationen får vi en mer detaljerad bild än tidigare av branschens miljökonsekvenser och kan vi följa utvecklingen av kommunikationsnätens energiförbrukning.

Enligt utredningen var kommunikationsnätens energiförbrukning år 2021 omkring 650 gigawattimmar. Utredningen visade även att de delar av nätet som är närmast slutanvändaren förbrukar mest energi. Dessa är i fråga om de fasta näten accessnätet och i fråga om mobilnätet radionätet. Av utredningen framkom å andra sidan att mobilnätet förbrukar mer energi per överförd bit jämfört med det fasta nätet. Kommunikationsnäten beräknas stå för omkring en fjärdedel av IKT-sektorns koldioxidavtryck.

[!\[\]\(06c63dadea3471d5a21d94122ad85b6d_img.jpg\) Klimat- och miljöstrategi för IKT-branschen](#)

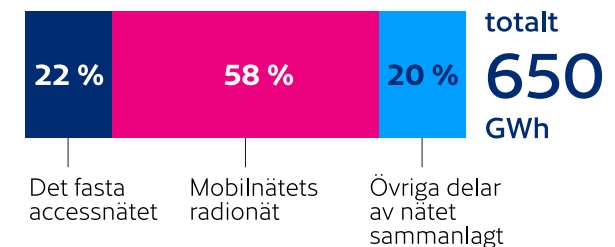
[!\[\]\(ed6754fb969b73e72f998151e17d90e7_img.jpg\) Kommunikationsnätens energiförbrukning](#)

” Vi har ett nära samarbete med anställda vid Traficom i klimatfrågor. Med sin expertkunskap ger Traficom oss ett betydande stöd i policyberedningen. Jag uppskattar verkligen även vår öppna kontakt för att utbyta åsikter och information.

Päivi Antikainen, enhetschef, Klimat- och miljöenheten, kommunikationsministeriet

De finländska kommunikationsnätens energiförbrukning

Exempel:

El och väte som lösningar för att minska flygets klimatpåverkan

Utsläppen från lufttrafiken kan minskas till exempel genom teknisk utveckling, genom att förbättra rutternas och flygmetodernas effektivitet samt med hjälp av förnybara flygbränslen. Vid sidan om dessa åtgärder behövs dock fler klimatvänliga lösningar, såsom el och väte som drivmedel för lufttrafiken. För att kartlägga dessa möjligheter lät Traficom utföra två utredningar, genom vilka uppgiften att minska växthusgasutsläppen från lufttrafiken som anvisats vårt ämbetsverk i statsrådets principbeslut genomfördes.

I utredningen om elflyg framkom att elflygplan kunde börja bli vanligare i Finland på 2030-talet. Inom lufttrafiken lämpar sig el i synnerhet för plan med kortare räckvidd och mindre kapacitet samt kunde lämpa sig väl även för industrins och turismens behov i Finland och ordnandet av flygförbindelser till grannländerna. För att elflyg ska bli vanligare krävs ännu flera utvecklingssteg beträffande teknik, reglering och lönsamhet.

Utredningen om väte beskrev väteekonomins många olika framtidsmöjligheter inom luftfarten. Väte kunde användas i flygplan utrustade med bränsleceller och elmotorer eller i flygplan med väteförbränningsmotor. Med en väteförbränningsmotor kunde man flyga även längre sträckor. Arbetet med att utveckla ny vätemateriel kräver ännu betydande investeringar i produktutveckling, och flygning med vätgas beräknas inledas tidigast i slutet av 2030-talet och början av 2040-talet. Av väte kunde man även förädla syntetiskt bränsle, som skulle lämpa sig för nuvarande förbränningsmotorer och kunde blandas i fossila bränslen.

Båda utredningarna genomfördes av Destia Oy. Det samlade kunskapsunderlaget om el och väte som drivkrafter i lufttrafiken, inklusive materiel, tekniker, reglering och infrastruktur, har varit till nytta för vårt förvaltningsområde, men även för andra intressentgrupper.

 [Elflyg i Finland](#)

 [Utredning om väteflyg \(på finska\)](#)

” Konsekvensbedömningen av trafiksystemplanernas åtgärder är grunden för ett kunskapsbaserat beslutsfattande. Man tackade varmt för beredningen av utvärderingsguiden i dialog med regionala aktörer, och den ledde till ett slutresultat som alla har nytta av.

Suvi Jousmäki, ledande sakkunnig, teamledare för teamet för Transportsystemarbete, Traficom

” Genom att delta i internationella samarbetsprojekt och påverka regleringen utvecklar vi det informationsutbyte som den smarta trafiken kräver och den allt mer automatiserade trafiken. Vi måste se till att de finländska förhållandena och intressena beaktas i så hög grad som möjligt på vägen mot en säkrare, effektivare och hållbarare mobilitet.

Mikko Räsänen, ledande sakkunnig, Transportsystemtjänster, Digitalisering inom transport och väginfrastruktur, Traficom

” Elektrifieringen av motorcykelåkningen har bara börjat. El lämpar sig utmärkt som drivmedel i motorcyklar tack vare de korta räckvidderna och det praktiska i att ladda hemma. Man behöver inte heller pruta på effekterna och köregenskaperna. En elmotorcykel orsakar inga avgasutsläpp och är ett behagligt tyst fordon. Vårt team hade glädjen att med hjälp av ett typgodkännande föra ut det finländska företaget Verge Motorcycles motorcykel på den europeiska marknaden.

Jukka Juhola, sakkunnig, Typgodkännanden, Traficomm

Fotavtryck

Traficoms sociala, ekologiska och ekonomiska effekter på sin verksamhetsmiljö

 [Traficoms bokslut \(på finska\)](#)

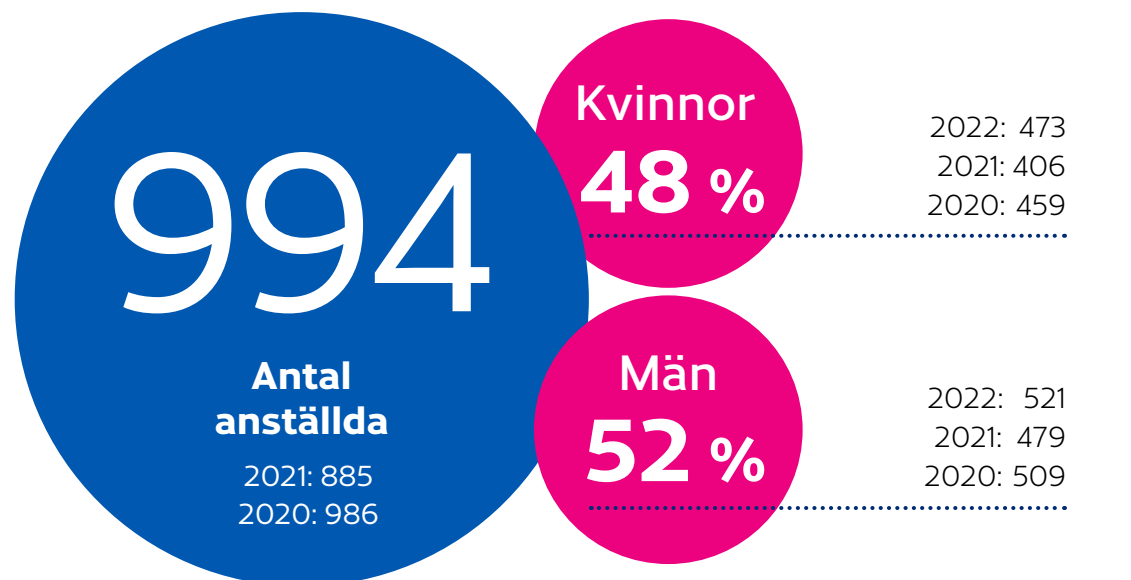
Välmående personal

I början av 2022 utarbetade vi en personalstrategi som kompletterar vår verksamhetsstrategi och baserar sig på våra värden: förtroende, samarbete och förmåga till förnyelse.

Vi fortsatte under året att utveckla en samspelsbetonad verksamhetskultur. Vi startade en utbildning i coachande arbetssätt för chefer. Vi ökade dialogen mellan ämbetsverkets ledning och personal genom att ordna Traficoms pratstunder, där ämbetsverkets ledning berättar om aktuella ärenden som rör hela ämbetsverket och svarar på personalens frågor.

Vi förnyade processen för utvecklingssamtal under året så att man istället för ett utvecklingssamtal en gång om året, i fortsättningen diskuterar arbetet, målen och utvecklingen under hela året. Vi förbättrade även personalens kompetenshantering och -utveckling.

Vi följer upp utvecklingen av personalens välbefinnande med hjälp av en "fiilismätare" och en enkät om arbetstillfredsställelse, VM Baro, som genomförs årligen. Enligt "fiilismätarna" utvecklades personalens välbefinnande i en positiv riktning under året, och resultaten av VM Baro-enkäten utvecklades fint inom alla delområden. Vi är särskilt nöjda över den positiva utvecklingen och effekterna av de utvecklingsåtgärder vi genomfört.

Personalens medelålder

2022 46,4
2021: 47,3, 2020: 46,3

Totalindex för arbetstrivsel på skalan 1-5*

2022 3,66
2021: 3,52, 2020: 3,52

2022

Fast anställda 864 **Visstidsanställda 130**

2021

Fast anställda 838 **Visstidsanställda 47**

2020

Fast anställda 901 **Visstidsanställda 67**

*Svarsprocent 2022: 73,3, 2021: 74, 2020: 77,5

” I gruppen Tuumasta toimeen främjar vi införande av ett teamliknande verksamhetssätt, förbättring av informationsgången samt gemenskap på vårt ämbetsverk. Enligt ”filismätarna” och personalundersökningen har vi också lyckats med det. Gruppen är ett utmärkt exempel på en öppen och uppskattande diskussionskultur och teamarbete som utförs med en bra känsla.

Seppo Ollikainen, specialsakkunnig, Tjänster för bilförare, medlem i gruppen Tuumasta toimeen, Traficom

” Det bästa på vår arbetsplats är utan vidare människorna, hela den här arbetsgemenskapen. För välbefinnandet i arbetet är växelverkan och mötet med kollegorna viktigt för mig. Vår rekreationsgrupp Virtapiiri bidrar till att öka gemenskapen och möjliggör möten. Höstens motions- och rekreationsevenemang samlade flera hundra av ämbetsverkets anställda på Olympiastadion och andra verksamhetsorter. Den positiva responsen från personalen om dessa evenemang är belönande och ger motivation.

Sari Koivusaari-Joensuu, sakkunnig, teamet för Arbetarskydd och arbetshälsa, Traficom

Nytt huvudkontor för ökad energi- och kostnadseffektivitet

Traficom har totalt 15 verksamhetsställen på olika håll i Finland. Ämbetsverkets huvudkontor i Helsingfors flyttade i augusti 2022 från Vallgård till tre gånger mindre lokaler i Böle förvaltningscentrum, vilket förbättrade lokalernas energi- och kostnadseffektivitet. I lokalerna har energianvändningen beaktats även genom att ta i bruk lampor och vattenkranar med rörelsesensorer. Återvinning och sortering av avfall uppmuntras i alla lokaler. Användningen av lokalerna följs upp och utvecklas under 2023.

Förvaltningscentrumet ligger bredvid Böle järnvägsstation, vilket gör det enkelt att ta sig till kontoret med kollektivtrafiken. Det finns även förmånliga eller gratis möjligheter till anslutningsparkering när man anländer från olika håll. De nya lokalerna har fina sociala

utrymmen och möjligheter till säker förvaring av cyklar, vilket uppmuntrar till aktiv pendling. Eftersom köpcentret Tripla ligger alldeles intill, är det möjligt att kombinera resor till och från arbetet med att uträtta ärenden.

Efter coronapandemin har vi på ämbetsverket övergått till multilokalt arbete, där distansarbete kombineras med närarbete på verksamhetsställena. I den nya flexibla arbetsmiljön i Böle förvaltningscentrum kan personalen välja lämpligt arbetsutrymme efter arbetets art. De öppna lokalerna uppmuntrar till växelverkan över kompetensrådes- och nätverksgränser, medan de isolerade utrymmena och rummen för tyst arbete gör det möjligt att utföra arbete som kräver koncentration och konfidentialitet.

” Våra anställda kom med idén att ordna luftfartens teoriprov även på andra verksamhetsställen och där utbildningen också ordnas. Innan var man tvungen att resa till Helsingfors eller Villmanstrand för att avlägga proven, men från och med år 2022 finns tjänsten på regionkontoret i Tammerfors, vilket minskar resebehovet.

Jani Kosonen, teamledare, Persontillstånd (luftfart), Traficom

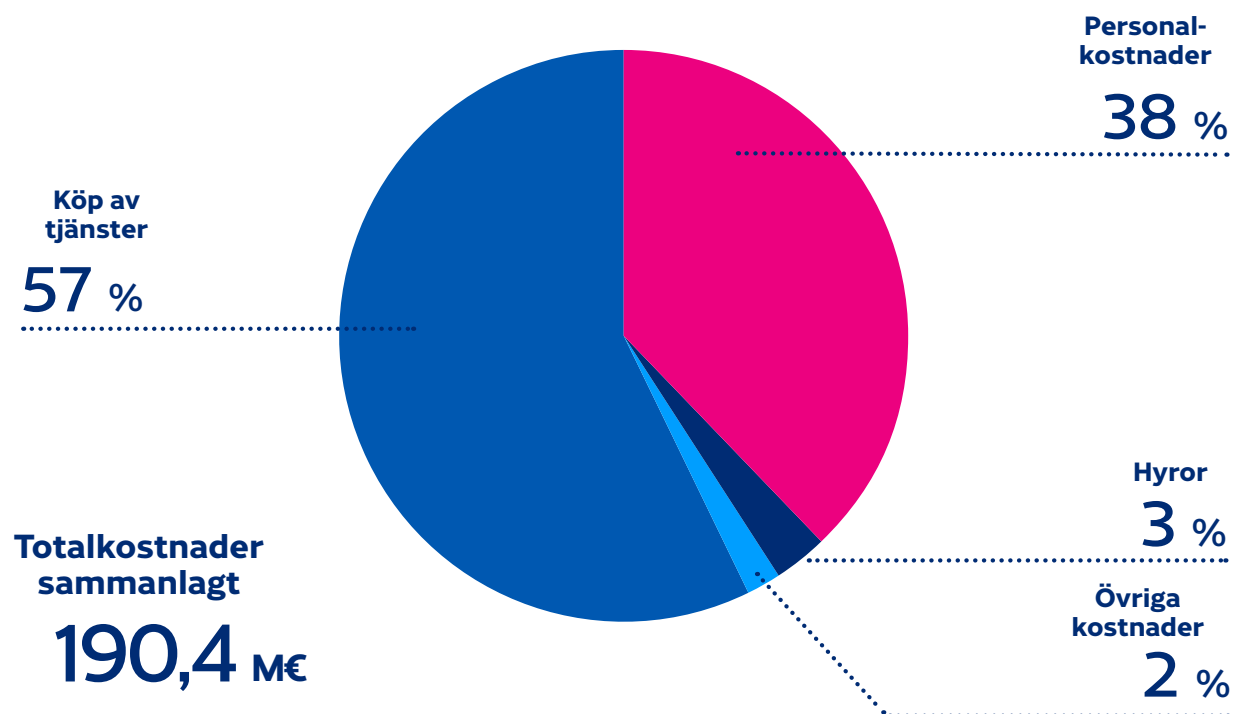
Ansvarsfulla upphandlingar

I Traficoms verksamhet är de centrala utsläppskällorna fastigheternas energiförbrukning, arbetsresor, resor mellan hemmet och arbetsplatsen, materialanvändning samt upphandling av tjänster och produkter.

Upphandlingar är ämbetsverkets största utgiftspost, och med dem kan man åstadkomma betydande effekter. Vi har förbundit oss till ansvarsfulla upphandlingar. Vid beredningen av upphandlingar bedömer vi huruvida vi genom upphandlingen kan främja hållbar utveckling genom perspektiven för miljöansvar, socialt ansvar och ekonomiskt ansvar. Ansvarsfullheten ska beaktas i alla skeden av upphandlingsförfarandena. År 2022 uppgick ämbetsverkets totala kostnader till 190,4 miljoner euro, varav 109,5 miljoner euro gick till köp av tjänster.

Vårt mål är att utveckla uppföljningen av Traficoms fotavtryck med hjälp av det ansvarsprogram som planeras som bäst och utnyttja statsförvaltningens gemensamma databank, som är under beredning.

Ämbetsverkets kostnader 2022

” Vi följer genomförandet av upphandlingsplanen och användningen av våra avtal genom ett nära samarbete med våra avtalspartner. Jag upplever att samarbetet är viktigt, eftersom vi genom en kontinuerlig dialog säkerställer att riskerna och kostnaderna hålls under kontroll.

Sanna-Kaisa Kaikkonen, upphandlingschef, Teknologi- och informationstjänster, Traficom

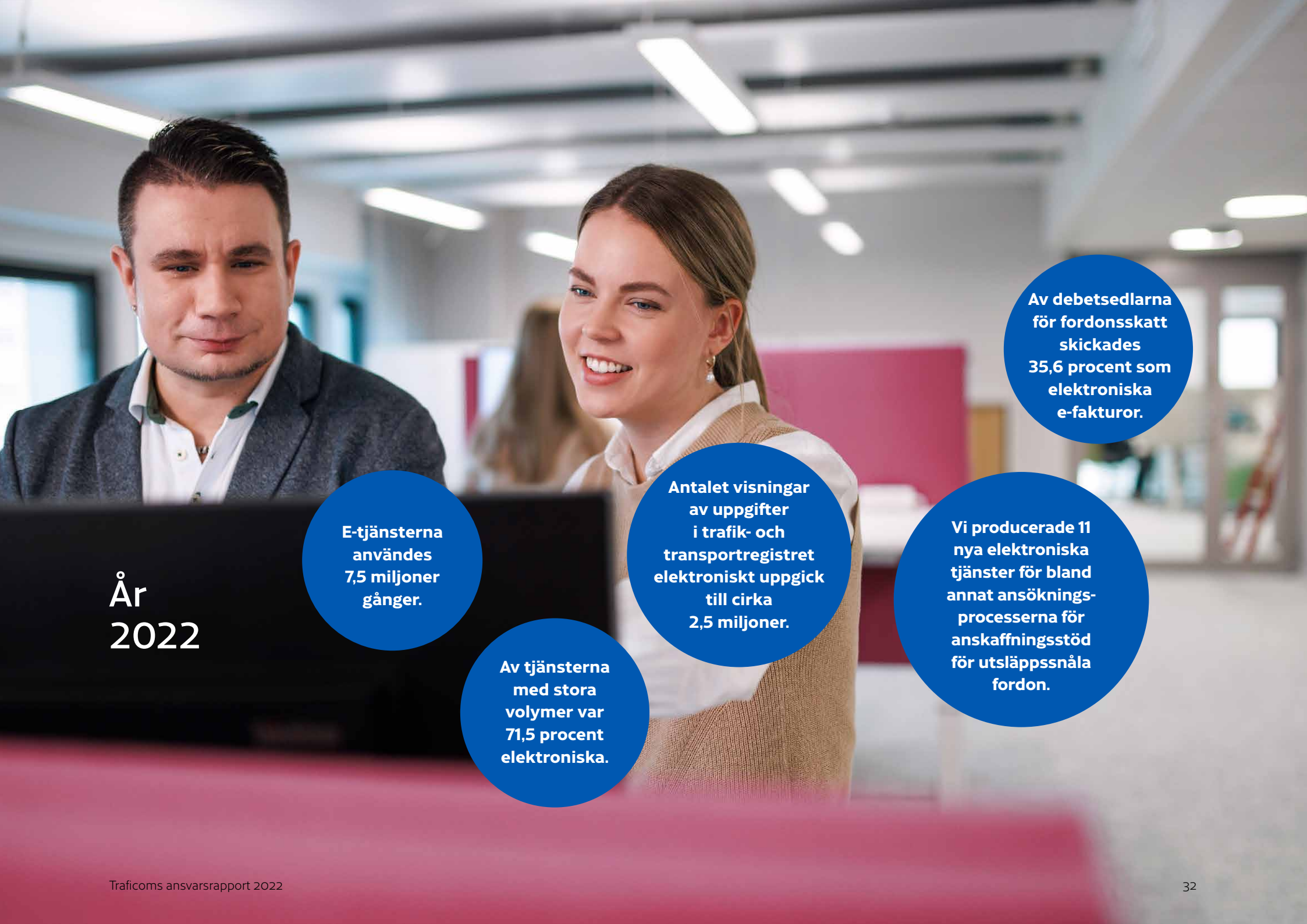
Digitala tjänster sparar på miljön och underlättar vardagen

I enkäten för förslag på 2022 års ansvarsfulla handlingar lyfte många av Traficoms anställda fram sina utvecklingsidéer för digitaliseringen och automatiseringen av kundservicen och våra serviceprocesser. Vi har redan genomfört den här utvecklingen, men utifrån svaren identifierade vi fler utvecklingsområden och potentiella fördelar. Digitaliseringen minskar förbrukningen av naturresurser med papper som exempel, och i bästa fall förbättrar den kundupplevelsen, minskar mängden fel och missbruk samt effektiviserar arbetet för Traficoms anställda.

Ämbetsverkets tjänster med stora volymer, det vill säga tjänster i anknytning till fordon, fordonsbeskattningen och farkoster, har redan automatiserats. Fokusområdena för utvecklingen av dessa är modernisering av

tekniken, utveckling i enlighet med kvalitetskriterierna för den offentliga förvaltningens e-tjänster samt hög kvalitet i fråga om tillgänglighet, informationssäkerhet och användbarhet. I utvecklingen av tjänsterna med små volymer, till exempel i anknytning till luftfartyg och luftfartscertifikat, ligger fokus på att öka graden av digitalisering så att tjänsterna är helt och hållet elektroniska för kunderna och att de ansökningar som kommer in till ämbetsverket diarieförs automatiskt samt att det är möjligt för kunden att efter handläggningen få ett elektroniskt beslut. Att kunna se sina registeruppgifter är en väsentlig del av den digitala kundupplevelsen. Vi främjar ibruktagandet av digitala tjänster och e-fakturer genom kommunikationskampanjer i olika medier.

År
2022

E-tjänsterna användes 7,5 miljoner gånger.

Av tjänsterna med stora volymer var 71,5 procent elektroniska.

Antalet visningar av uppgifter i trafik- och transportregistret elektroniskt uppgick till cirka 2,5 miljoner.

Av debetsedlarna för fordonsskatt skickades 35,6 procent som elektroniska e-fakturer.

Vi producerade 11 nya elektroniska tjänster för bland annat ansökningsprocesserna för anskaffningsstöd för utsläppssnåla fordon.

Transport- och kommunikationsverket Traficom

PB 320, 00059 TRAFICOM

tfn 029 534 5000

traficom.fi

Traficoms publikationer 12/2023

ISBN 978-952-311-855-3

ISSN 2669-8757 (elektronisk publikation)

TRAFICOM
Transport- och kommunikationsverket